

Finansiering av infrastruktur och finanspolitiska ramverket

Hans Lindblad

Riksgäldsdirektör

Prioritering av infrastruktur

- Samhällsekonomiska kalkyler ska styra storleken av infrastrukturinvesteringar.
- Ett behov av mer infrastruktur ska vägas mot behov inom andra utgiftsområden.
- En investering belastar inte budgeten vid ett tillfälle.
- Omprioritering kan och görs i statens budget om ökade infrastrukturinvesteringar bedöms ha stor samhällsekonomisk nytta.
- Riksdagen kan även besluta om ett höjt utgiftstak inom ramen för det finanspolitiska ramverket.
- Med andra ord är det politiska beslut som sätter gränsen för hur stora investeringar som ska genomföras – inte finansieringsformen.

Några olika finansieringsalternativ

- Budgetlagen styr principen för hur infrastruktur finansieras.
- Huvudregeln är att investeringar ska finansieras genom anslag i statsbudgeten.
- Andra finansieringsformer är dock möjliga.
 - Lånefinansiering i Riksgälden
 - Förskottering
 - Kommunal och privat medfinansiering
 - Offentlig Privat Samverkan (OPS)

Vad skiljer OPS från andra entreprenadformer?

Entreprenadformer –
entreprenörens åtagande

<i>Utförande- entreprenad</i>	<i>Total- entreprenad</i>	<i>Funktions- entreprenad</i>	<i>Funktionsentreprenad med helhetsåtagande</i>	<i>OPS</i>
• Utförande	• Utförande • <i>Detaljprojektering</i>	• Utförande • Detaljprojektering • <i>Underhåll</i> (förlängd garantitid)	• Utförande • Detaljprojektering • Underhåll och drift under lång tid • <i>Systemprojektering</i> (delvis)	• Utförande • Detaljprojektering • Underhåll och drift under lång tid • Systemprojektering (delvis) • <i>Privat finansiering</i>

Exempel på fördelar med OPS

- Projektets långivare har incitament att följa upp risker (kan minska risken för förseningar och fördyringar).
- En mer baktung avbetalningsplan kan ge staten ett bättre förhandlingsläge – givet att ett projekt havererar och entreprenadföretaget vill dra sig ur.

Exempel på nackdelar med OPS

- Komplicerade avtal som kan vara svåra att förstå.
- OPS används ibland för att det upplevs som fördelaktigt att skjuta avbetalningar på framtiden.
- Att OPS ökar sannolikheten för att ett projekt blir av är inte ett bra argument.
- Den mest uppenbara nackdelen är den högre finansieringskostnaden och sämre transparens.

Räkneexempel på ökad *finansieringskostnad*

- Anta ett OPS-projekt som löper på 25 år och där investeringskostnaden uppgår till 10 miljarder kronor.
 - Anta att:
 - OPS-företaget har en miljard i eget kapital och nio miljarder i lån från privat sektor
 - Lånet amorteras linjärt
 - Räntan är 2,5 procentenheter högre än riskfri ränta (statens)
 - Avkastningskrav på eget kapital är 12 procent.
- => Exemplet resulterar i en merkostnad (jämfört med statlig finansiering) om sammanlagt närmare fem miljarder kronor, eller knappt 40 procent.
- Fördyringen beror på räntepåslaget och avkastningskravet.

Slutsats

- Investeringar ska styras av samhällsnytta, inte finansieringsform.
- Det finanspolitiska ramverket utgör inget hinder utan säkerställer transparens och ordning och reda.
- Riktig medfinansiering är bra
- Förskottering är ett sätt att "tränga sig i kön" och riskerar leda till felaktiga beslut
- Funktionsentreprenader med helhetsåtagande bör testas i än större omfattning.
- Eventuella effektivitetsvinster till följd av privat finansiering måste vara betydande för att OPS ska vara värt att använda.
- Det finns skäl att tro att OPS riskerar att bli dyrt och därmed leda till färre investeringar sammantaget sett över tid.